

YOU4EU

POLICY PREPORUKE

Sufinancira Europska
unija u okviru programa
Europa za građane

YOU4EU

YOU4EU PREPORUKE O TRANSPARENTNOSTI I SUDJELOVANJU GRAĐANA

Tijekom provođenja projekta YOU4EU, uočili smo potrebu da se poboljšaju transparentnost i sudjelovanje. U ovom dokumentu izloženi su glavni zaključci prikupljeni tijekom projektnih aktivnosti u pet država sudionica te niz određenih preporuka za Europsku uniju i njezine nacionalne vlade.

KLJUČNA SAZNANJA

- Javna tijela na lokalnoj, nacionalnoj i razini EU-a moraju značajno poboljšati svoje komunikacijske kanale i brže i opsežnije odgovarati na upite javnosti. Trenutna situacija potkopava princip da bi javne institucije trebale služiti javnosti, a ne obrnuto. Nužno je **poboljšati komunikaciju građana i javnih institucija diljem Europe**, što bi javne vlasti trebale potpuno prihvatiti, a ne se oslanjati na građanske inicijative.
- U mnogim slučajevima, čak i kad postoje ustanovljeni mehanizmi za sudjelovanje javnosti u procesima donošenja odluka, **javne vlasti ne shvaćaju ove mehanizme ozbiljno, već se samo usredotočuju na ispunjavanje formalnih zahtjeva za sudjelovanje građana**. Ti mehanizmi trebali bi biti inkluzivniji i rezultat bi trebalo biti uspostavljanje otvorenije vladavine koja učinkovito odgovara na komentare građana.
- Postoji **sve veća potreba da se prošire i ojačaju prava građana da sudjeluju u donošenju odluka**, tako da građani mogu konstruktivno doprinijeti odlukama koje na njih utječu te pridonijeti rješavanju problema, osiguravajući da se takve odluke donose u interesu javnosti.

I. TRANSPARENTNOST

Standardi transparentnosti na razini EU-a
Europska unija trebala bi voditi primjerom po pitanjima transparentnosti. Zato bi trebala:

- **Povećati transparentnost donošenja odluka:** Osigurati da su svi procesi donošenja odluka te pravni procesi Europske unije dovoljno transparentni, u stvarnom vremenu, da bi se omogućilo značajno sudjelovanje. Ovo uključuje potpunu transparentnost rasprava u Vijeću Europske unije.
- **Poboljšati financijsku transparentnost:** Postići transparentnost trošenja svih sredstava kojima upravlja EU. Ovo uključuje trošenje sredstava tijela i institucija EU-a, uključujući troškove putovanja javnih dužnosnika. To ujedno podrazumijeva i transparentnost europskih fondova isplaćenih izravno korisnicima ili preko država članica kroz “podijeljeno upravljanje”.
- **Osigurati potpunu transparentnost lobija:** EU bi trebao osigurati potpunu transparentnost lobiranja i vanjskih utjecaja na odluke tako da osigura da registar lobija bude obavezan i da se odnosi na sve institucije, tijela i agencije, uključujući Vijeće Europske unije i Stalno predstavništvo zemalja članica.

- **Poboljšati proaktivnu komunikaciju s građanima** i osigurati da se društvene mreže kao Facebook, Twitter i Instagram koriste ne samo za jednostranu komunikaciju, već i sudjelovanje u debatama sa zainteresiranom javnošću. Zastupnici u Europskom parlamentu trebali bi biti aktivniji u interakciji s građanima i trebali bi u potpunosti i u kratkom roku odgovarati na zahtjeve građana.
- **Ojačati Direktivu o otvorenim podacima i revidirati Direktivu o informacijama javnog sektora** tako da su javni podaci besplatno dostupni svima (organizacijama civilnog društva, privatnim subjektima i javnosti). Posebice se usredotočiti na potpuni i besplatni pristup podacima “visoke vrijednosti”, uključujući registre tvrtki i zemljišne knjige.

EU postavlja standarde transparentnosti u državama članicama i državama pristupnicama

Europska unija, osim osiguravanja transparentnosti institucija, agencija i tijela Europske unije, trebala djelovati tako da osigura zajedničke minimalne standarde za pravo na pristup informacijama diljem EU-a i zemalja pristupnica. Zato bi Europska unija trebala:

- **Postaviti zahtjev minimalnih standarda na pravo pristupa informacijama:** EU bi trebala osigurati da sve zemlje članice i zemlje pristupnice imaju pravni okvir o pravu pristupa informacijama u skladu s međunarodnim standardima (dobra referenca je Konvencija Vijeća Europe o pravu na pristup službenim dokumentima i sudskoj praksi, između ostalog, Europskog suda za ljudska prava).
- **Nadzirati provedbu pravila o transparentnosti u zemljama pristupnicama:** EU bi trebala uložiti više resursa u nadziranje poštivanja standarda transparentnosti javnih institucija na zapadnom Balkanu.
- **Postaviti standarde za pristup informacijama od javne važnosti** koje drže privatna tijela: Europska unija već daje pristup informacijama privatnih tijela u određenim područjima. Međutim, trebala bi osigurati da se ovo osnovno pravo primjenjuje na sve informacije od javne važnosti koje drže privatni subjekti (tvrtke), posebice u područjima javnog interesa kao što su klimatske promjene, pristup vodi i upravljanje šumama.

- **Otvoriti pristup znanstvenim podacima:** Europska unija trebala bi ustanoviti pravila o potpunom i besplatnom pristupu svim znanstvenim istraživanjima i sadržaju koji se financira iz državnog proračuna. To bi se trebalo odnositi na sva istraživanja koja se financiraju iz fondova EU-a, uključujući i ona koja provode privatne istraživačke institucije.

Vijeće Europe

Konvencija o pristupu službenim dokumentima: Pritisnuti države članice da ratificiraju i provedu Konvenciju. Vijeće Europe trebalo bi osnovati tijelo za nadzor brzo nakon ratifikacije 10. zemlje i osigurati da ima dovoljno sredstava da učinkovito provede ulogu nadzora.

Standardi transparentnosti na nacionalnoj razini

Projekt You4EU identificirao je problem s pravnim okvirom i njegovom provedbom u svim zemljama sudionicama projekta. Glavne preporuke za sve zemlje dane su ovdje.

- **Održati kvalitetu nacionalnog zakona o pristupu informacijama** tako da zadovoljava ili nadmašuje standard Konvencije Vijeća Europe o pravu na pristup službenim dokumentima. Ovaj standard podrazumijeva da bi sve informacije koje imaju javna tijela trebale biti dostupne na zahtjev, da bi iznimke trebale biti ograničene i vremenski rokovi za odgovore kratki.

- **Eliminirati opasne odredbe o zahtjevima “koji se zloupotrebljavaju”** i osigurati da bilo kakve odredbe koje ograničavaju kvantitetu, opseg ili prirodu zahtjeva provodi samo nezavisni Povjerenik za informiranje na poseban, ubrzani zahtjev.
- **Poboljšati odgovaranje na zahtjeve građana i provedbu prava na pristup informacijama prema postojećim zakonskim okvirima**, kao i pridržavati se pravno ustanovljenih vremenskih okvira za odgovaranje na zahtjeve.
- **Ojačati i garantirati nezavisnost Povjerenika za informacije:** Sve zemlje trebale bi osigurati da su tijela koja nadgledaju pravo na pristup informacijama (povjerenici za informiranje, vijeće za transparentnost, agencija) potpuno nezavisna i imaju jake mandate i moći.
- **Osigurati postojanje i primjenu sankcija za nepridržavanje nacionalnog zakona o pristupu informacijama:** Nacionalno tijelo za nadzor trebalo bi imati moć da sankcionira sva nepridržavanja pravilima o transparentnosti, uključujući reaktivne i proaktivne objave.
- **Zaštita privatnosti u odnosu na javne informacije:** Jasna pravila i vodilje trebali bi osigurati da se ključne zaštite privatnosti nikad ne zloupotrebljavaju da bi se uskratile informacije u interesu javnosti, uključujući informacije o donošenju odluka i trošenju javnih fondova.
- **Financijsku transparentnost:** Sve informacije o trošenju javnih sredstava trebale bi proaktivno biti objavljene u strojno čitljivim formatima.
- **Transparentnost da se spriječi korupcija:** Skupovi podataka visoke vrijednosti potrebni za borbu protiv korupcije, kao što su registri tvrtki, zemljišne knjige i podaci o javnoj nabavi, moraju biti dostupni.
- **Objave u stvarnom vremenu, čak i neobrađenih podataka:** Ključne podatke treba objaviti u “beta verziji” u ranoj fazi, čak i ako nisu 100% točni, kako bi se javnosti omogućilo da provjeri točnost podataka.

Obučavanje javnih službenika

Da bi standardi transparentnosti bili učinkoviti, obučavanje relevantnih državnih službenika je ključno:

Proaktivne objave

Određene preporuke za nacionalne vlasti s obzirom na proaktivne objave izdane su kao rezultat istraživanja i rasprave unutar ovog projekta.

Nacionalne vlade trebale bi osigurati:

- **Detaljne proaktivne online objave** svih osnovnih informacija o radu javnih tijela (na primjer, popise zaposlenika, budžete, javne nabave).
- **Potpunu transparentnost pravnih procesa:** Procedure koje reguliraju usvajanje pravnih akata trebale bi omogućavati građanima da budu na vrijeme informirani o predloženim promjenama pravnog okvira i rasporedu rasprava, kao i da imaju pristup svim dokumentima izrađenima tijekom tih procesa u stvarnom vremenu.
- **Pravo na obuku o informacijama:** Svi državni službenici trebali bi biti obučeni o osnovnim pravima na pristup informacijama. Službenici zaduženi za procesuiranje zahtjeva za informacijama i odgovaranje na zahtjeve trebali bi proći posebnu obuku.
- **Obuka o otvorenim podacima:** Državni službenici i tehničko osoblje trebali bi biti obučeni o tome kako učiniti podatke što pristupačnijima i što je više iskoristivima.
- **Potpuno osposobiti osoblje povjerenika za informiranje** da bi se osiguralo da su stručnjaci u pravu na pristup informacijama. To se treba postići kroz procesom regrutacije, kao i kroz neprestanu obuku, studijske posjete i razmjene.
- **Educirati članove nacionalnih parlamenata** o područjima nacionalnih javnih politika, kao i područjima javnih politike EU, te osigurati da imaju dostupnu uslugu stručne podrške da pomogne izabranim predstavnicima razumjeti dobrobiti i rizike svih zakona o kojima odlučuju.
- **Obučavanje za suce:** Provesti treninge o pravu na pristup informacijama i sudskoj praksi Europskog suda za ljudska prava i Suda Europske unije za suce koji će odlučivati o slučajevima prava na pristup informacijama.

II. SUDJELOVANJE

Europska unija i vlade država članica

- Europska unija, Vijeće Europe i vlade država članica trebali bi proučiti kako uspostaviti **pravo na sudjelovanje u donošenju odluka**, prepoznato kao osnovno pravo. To bi uskladilo europsku regiju s drugim dijelovima svijeta, kao što su Latinska Amerika, gdje Međuamerička konvencija o ljudskim pravima smatra pravo na sudjelovanje ljudskim pravom.
- Osigurati učinkovite mehanizme za **angažiranje javnosti u mehanizmima sudjelovanja**: Obavijesti i pozivnice za sudjelovanje u stručnim grupama i mehanizmima sudjelovanja moraju se široko razglasiti. Europska unija trebala bi ojačati mehanizme da bi akteri civilnog društva sudjelovali u stručnim grupama koje daju savjete o novim zakonima, kao i u konzultacijama koje saziva Europska komisija. Trenutno se obavijesti o konzultacijama šalju prvenstveno onima u registru lobija i informiranje zainteresiranih strana putem drugih kanala nije dovoljno proaktivno.
- **Stvoriti brže kanale za sudjelovanje**: Umjesto nezgrapne Europske građanske inicijative, koja ne funkcionira u praksi, EU bi trebao stvoriti više kanala sudjelovanja koji ne zahtijevaju visoku razinu stručnosti o politikama, a omogućavaju pogođene zainteresirane strane da sudjeluju u odlukama koje utječu na njih.
- Stvoriti i osigurati učinkovitu provedbu pravnog okvira za **javne konzultacije na nacionalnoj i lokalnoj razini** tako da se osnuju procedure koje značajno ograničavaju slučajeve usvajanja zakona bez prethodnog savjetovanja s javnosti. Sudjelovanje širokog spektra aktera u procesu trebalo bi se osigurati širim odašiljanjem poziva za sudjelovanje, dužim vremenskim okvirima za ostavljanje komentara i poboljšanjem tehničkih mogućnosti portala za e-sudjelovanje. Vlasti bi trebale uzeti u obzir sve objavljene komentare i u potpunosti se pozabaviti njima.
- **Razviti mehanizme koji aktivno angažiraju širi spektar javnosti u rasprave s donositeljima odluka**. To bi se moglo odvijati u obliku građanskih tribina na kojima sudjeluje reprezentativan uzorak predstavnika javnosti, s pravilima koja osiguravaju da se primjedbe zaista uključe u proces donošenja odluka.
- **Postaviti kriterije i pravila za obavezno sudjelovanje**: Europska unija i zemlje članice s državama pristupnicama trebale bi usvojiti pravila koja zahtijevaju procese obaveznog sudjelovanja u određenim problemima, kao što su sudjelovanje u participativnom budžetiranju na lokalnoj razini i mehanizme za lokalni razvoj koji vodi zajednica. Svi takvi mehanizmi moraju biti strukturirani tako da garantiraju da je niz društvenih i marginaliziranih skupina uključen i da to nisu samo inicijative paravani. Uvođenje tih mehanizama trebalo bi pratiti obrazovanje građana o prilikama i o tome kako osigurati pozitivne ishode kroz sudjelovanje.
- **Uključiti sve zainteresirane strane u procese donošenja odluka i zakona**: Moraju se poduzeti određeni koraci na početku procesa donošenja odluka i zakona da bi se osiguralo da su sve zainteresirane strane uključene, uključujući i druge odjeljke vlade na nacionalnim i lokalnim razinama, kao i organizacije civilnog društva (OCD), akademike, tvrtke i grupe na koje odluke i zakoni koji se usvajaju utječu. Sve grupe stručnjaka savjetnika trebale bi uključivati predstavnike svih relevantnih zainteresiranih strana.
- **Ojačati digitalne kanale komunikacije i konzultacije s građanima** i mladima boljim iskorištavanjem društvenih medija i osmišljavanjem i uključivanjem digitalnih alata, kao što su mobilne aplikacije i platforme, u proces donošenja politika i odluka. Digitalnu komunikaciju treba dopuniti javnim debatama i edukacijskim događajima u školama, da se dosegne šira publika. Osigurati da su teme relevantne za njihov svakodnevni život.

- Obuka o **digitalnoj pismenosti i podatkovnoj pismenosti** trebala bi biti pružena ne samo unutar formalnog obrazovnog sustava, već i onima koji se ne školuju i ljudima iz javnih službi kojima su potrebni dodatna potpora i obrazovanje o novim tehnologijama.
- **Građanski odgoj i obrazovanje:** Nacionalne vlasti trebalo bi poticati da osiguraju da programi formalnog obrazovanja sadrže građansko obrazovanje koje potiče aktivno građanstvo s osjećajem osnaživanja, savjesnosti i odgovornosti.
- **Identificirati prepreke lokalnih zajednica sudjelovanju** i dati preporuke vladama i Europskoj uniji da eliminiraju te prepreke.

YOU4EU NACIONALNE PREPORUKE

Projekt YOU4EU, identificirao je ključne preporuke nacionalnim tijelima koje su od visokog prioriteta za povećanje sudjelovanja javnosti i jačanje transparentnosti, u skladu s hitnim potrebama u zemlji sudionici spomenutog projekta:

CIVILNO DRUŠTVO

Civilno društvo ima odgovornost da djeluje tako da osigura širok angažman svih sektora društva u procesima sudjelovanja. Stoga se preporučuje da OCD-ovi:

- **Informiraju građane o aktivnom sudjelovanju** i jasnom izlaganju problema, iznošenju preporuka o politikama i sudjelovanju u procesima donošenja odluka na lokalnoj, nacionalnoj i EU razini te ih podrže u istom.
- **Organiziraju obuke o pravima na informacije** i o tome kako dobiti informacije koristeći zahtjeve;
- **Budu inovativni i kreativni u uključivanju građana**, na primjer, motiviranju ljudi da koriste javne podatke i započnu javne rasprave raznim tehnikama;
- **Od civilne tehnologije do tehnologije vlade:** civilno društvo trebalo bi razviti alate i e-sudjelovanja i platforme za e-glasovanje i biti spremno dijeliti ih s javnim tijelima;
- **Pritisnuti vlade da koriste alate e-sudjelovanja** i motivirati građane da sudjeluju u procesima donošenja odluka koristeći njihove kanale;
- **Uvijek otvoreni kod!** Osigurati da su rješenja za komunikaciju s građanima bazirana na softveru otvorenog koda, da ih se uvijek može poboljšati i dijeliti s drugima;
- **Prikupiti i podijeliti najbolje prakse i standarde građanskog sudjelovanja** za različita područja kao što su participativno budžetiranje, sustav peticija itd.;
- **Braniti transparentnost i sudjelovanje i izraziti zabrinutost** kad vlade usvoje politike koje ugrožavaju, potkopavaju ili učinkovito ne štite principe demokracije i dobre vladavine;

HRVATSKA

Državne vlasti trebale bi:

- Osigurati da su relevantni javni podaci objavljeni na internetu u pretraživom, iskoristivom i strojno čitljivom obliku, da su besplatni, redovito ažurirani i da ih se može brzo pronaći. Pozivamo Ministarstvo pravosuđa da odbaci prijedlog o Odluci za metode, uvjete i pristojbe za pristup podacima iz sudskog registra, koji prepisuje cijenu za API pristup podacima.
- Pobriniti se da Ured povjerenika za informiranje ima odgovarajuće financiranje i ljudske potencijale te pružiti bolje mehanizme za sankcioniranje javnih vlasti koje ignoriraju zahtjeve za informacijama ili odbijaju dati zatražene podatke.
- Osigurati da se Opća uredba o zaštiti podataka (GDPR) interpretira u skladu s pravom na pristup informacijama, a posebice da ne ograničava novinarima i civilnom društvu pristup podacima potrebnima za borbu protiv korupcije, kao što su podaci o politički eksponiranim osobama i njihovoj imovini te potencijalnom sukobu interesa.
- Koristiti predsjedanje Vijećem EU-a da unaprijedi transparentnost Vijeća EU-a, kao i ojača suradnju Vijeća s drugim institucijama EU-a, posebice Europskim parlamentom, razvijajući integrirani sustav koji bi omogućio veću transparentnost čitavog europskog pravnog procesa.

CRNA GORA

Crnogorske vlasti trebale bi:

- Ministarstvo javne uprave Crne Gore trebalo bi izbrisati iz Nacrta zakona o pravu na slobodan pristup informacijama predloženu odredbu o „zloupotrebi“ prava na zahtjev za informacijama jer je preširoka i ostavlja javnim vlastima mjesta za proizvoljna i neopravdana odbijanja zahtjeva.
- Crnogorska vlada trebala bi preinačiti *Zakon o slobodnom pristupu informacijama* tako da osigura da su sve iznimke jasno i precizno definirane, da su opće iznimke eliminirane i da se nikakva ograničenja ne mogu definirati drugim zakonima.
- Crnogorska vlada trebala bi preinačiti *Zakon o slobodnom pristupu informacijama* tako da se test štete i javnog interesa primjenjuje na svaku iznimku, u skladu s Konvencijom Vijeća Europe o pravu na pristup službenim dokumentima, koju je Crna Gora ratificirala. Ovo uključuje iznimke koje štite sektor obavještajne službe i sigurnosti.
- Sve crnogorske javne vlasti trebale bi osigurati da se, kad god se iznimke primjenjuju, zahtjevatelja obavijesti o opravdanju za ograničenje, kao i o njegovom predloženom trajanju.
- Agencija za zaštitu osobnih podataka i pravno na slobodan pristup informacijama i administrativni sud trebali bi osigurati da se o slučajevima odlučuje na temelju zasluga kako bi garantirali učinkoviti pristup pravdi u području prava na slobodan pristup informacijama.

SRBIJA

Srpske vlasti trebale bi:

- Stremiti da postignu višu razinu građanskog sudjelovanja i jaču suradnju između državnih institucija i civilnog društva tako da stvore okoliš u kojem država u procesima donošenja odluka i politika doživljava aktere civilnog društva kao partnere, ne neprijatelje.

- Poboljšati sustav i mehanizme javnih konzultacija tako da značajno ograniče broj pravnih akata koji se mogu usvojiti kroz hitne procedure i bez prethodnog sudjelovanja aktera civilnog društva u njihovom razvoju.
- Unaprijediti sustav za provođenje javnih konzultacija tako da prošire okvir za takve konzultacije, diversificirajući kanale za odašiljanje poziva na sudjelovanje i poboljšavajući mehanizme za pružanje povratnih informacija civilnom društvu i zainteresiranim stranama nakon konzultacija.
- Poboljšati okoliš za slobodu izražavanja tako da uspostave bolju zaštitu novinara da bi se obrnuo trend prijetnji i napada u proteklim godinama. Policija bi se trebala poboljšati, kao i relevantne pravne uredbe, a vlasti bi trebale javno osuditi svaki slučaj prijetnji slobodi izražavanja.

SLOVENIJA

Slovenske vlasti trebale bi:

- Poduzeti korake da ojačaju građansko sudjelovanje u procesu donošenja odluka tako da uključe OCD-ove stručne u određenim područjima, kao što je osnivanje savjetodavnog vijeća OCD-a da pomaže ministru u odlukama o politikama u vezi zaštite okoliša i osmišljavanju zakona.
- Pobrnuti se da uključe stručnjake i javnost u javne debate i konzultacije o odlukama o politikama za zaštitu okoliša.
- Uspostaviti mehanizme i pravila za proces donošenja zakona da bi garantirali da su koordinirani kroz više sektora.
- Razviti dugoročne strategije u određenim poljima, kao što su energija i okoliš, te uspostaviti bolje mehanizme da se sukcesivne vlade drže tih strategija, bez obzira na promjenu političke moći.

- Organizirati više aktivnosti i osobnih interakcija predstavnika EU-a i institucija i građana na lokalnoj razini. To bi trebali učiniti jer prepoznaju dobre strane tih interakcija, uključujući i pozitivne ishode za zastupnike u Europskom parlamentu koji su bili aktivniji u lokalnim područjima tijekom svog mandata i stoga dobili više glasova u izborima za Europski parlament.
- Aktivno uvesti nježnije i po korisnika bolje pristupe da predstavi prednosti povezivanja i suradnje na europskoj razini tako da smanje euroskepticizam i povećaju aktivno europsko građanstvo.
- Uspostaviti platformu za vježbe sudjelovanja koja bi omogućila interakciju građana i institucija, kao što su participativno budžetiranje ili pravne konzultacije. Na primjer, platforma koju koristi gradska vlast Madrida (Consul) koriste općinska, regionalna i državna tijela diljem svijeta, odobrilo ju je Partnerstvo za otvorenu vlast (OGP) i koristi je dio forumskih procesa zainteresiranih strana OGP-a.

ŠPANJOLSKA

Španjolska vlasti trebale bi:

- Reformirati zakon o pristupu informacijama i prihvatiti Organski zakon o pravu na pristup informacijama, u skladu s Člankom 20.1 španjolskog ustava o slobodi izražavanja.
- Proširiti Zakon o transparentnosti tako da se odnosi na tri grane vlasti, izvršnu, zakonodavnu i sudsku, kao i sva tijela koja izvršavaju javne funkcije i primaju javna novčana sredstva.
- Ojačati moći Vijeća za transparentnost tako da sankcionira sva kršenja zakona o transparentnosti i povećati njegovo financiranje i ljudske potencijale tako da može provoditi potpune revizije implementacija zakona i nametnuti strukturne mjere da ojača transparentnost, uključujući i obuku javnih službenika.
- Zahtijevati da sva javna tijela objavljuju izvješća o provođenju Zakona o transparentnosti na Portalu za transparentnost, kao i sve odgovore na zahtjeve za informacijama.
- Osigurati transparentnost vlasništva nad tvrtkama tako da garantira potpuni i slobodni pristup registru tvrtki i budućim registrima stvarnih vlasnika tako da učini da oba registra budu dostupna u formatima otvorenih podataka.

Preporuke u ovom dokumentu rezultat su aktivnosti istraživanja i rasprava koje je organizirao projekt "YOU4EU - Citizen Participation 2.0".

Aktivnosti istraživanja provedene su od prosinca 2018. do srpnja 2019. godine i uključivale su kampanju na društvenim mrežama čiji je cilj bilo prikupljanje pitanja građana, kompilaciju odgovora zainteresiranih stranaka na ta pitanja i publikaciju "50 Questions from YOU to the EU", koja je sumirala ključne probleme građana i dala pregled preporuka za poboljšanje građanskog sudjelovanja.

Unutar projekta održana su četiri javna događaja, jedan u Hrvatskoj, jedan u Sloveniji, jedan u Crnoj Gori i jedan u Srbiji, od rujna do prosinca 2019. g. Sudionici tih događaja imali su priliku razmijeniti poglede na glavne probleme za osnivanje inkluzivnog i transparentnog društva na razini EU i razinama država.

Projekt "YOU4EU - Citizen Participation 2.0." provodili su Beogradska otvorena škola (Srbija), Access Info Europe (Španjolska), GONG (Hrvatska), Institut alternativa (Crna Gora) i PiNa (Slovenija). Projekt se provodio od rujna 2018. g. do veljače 2020. g. i financirao ga je Program Europske unije Europa za građane.

Sufinancira Europska
unija u okviru programa
Europa za građane

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost autora. Europska Komisija ne može se smatrati odgovornom za njeno korištenje.

YOU4EU

Ove *policy preporuke* pripremljene su u sklopu projekta “YOU4EU - Citizen Participation 2.0” provedenog od strane Beogradske otvorene škole (Srbija), Access Info Europe (Španjolska), Gong (Hrvatska), Instituta alternativa (Crna Gora) i PiNA-e (Slovenija).

BOS | BELGRADE
OPEN
SCHOOL

GONG

institut alternativa

piNa

YOU4EU

POLICY PREPORUKE

BOS | BELGRADE
OPEN
SCHOOL

GONG

institut alternativa

piNa